

Stari grad Čakovec

Barić, Tamara

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:149361>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-27**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

SVEUČILIŠTE JURJA DOBRILE U PULI
FAKULTET EKONOMIJE I TURIZMA „DR. MIJO MIRKOVIĆ“
SVEUČILIŠNI PREDDIPLOMSKI STUDIJ KULTURE I TURIZMA

Tamara Barić

STARI GRAD ČAKOVEC

Završni rad

Pula, 2024.

SVEUČILIŠTE JURJA DOBRILE U PULI
FAKULTET EKONOMIJE I TURIZMA „DR. MIJO MIRKOVIĆ“
SVEUČILIŠNI PREDDIPLOMSKI STUDIJ KULTURE I TURIZMA

Tamara Barić

STARI GRAD ČAKOVEC

Završni rad

Ime i prezime studenta: Tamara Barić

JMBAG: 0303095259, redovita studentica

Studijski smjer: Preddiplomski sveučilišni studij kulture i turizma

Kolegij: Kulturno - povijesni spomenici

Znanstveno područje: Humanističke znanosti

Znanstveno polje: Povijest

Znanstvena grana: Hrvatska i svjetska srednjovjekovna povijest; Hrvatska i svjetska ranonovovjekovna povijest

Mentor: red. prof. dr. sc. Slaven Bertoša

Pula, rujan 2024.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisana Tamara Barić, kandidatkinja za prvostupnicu Kulture i turizma, izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju bilješke i bibliografija. Izjavljujem da ni jedan dio Završnoga rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranoga rada, te ne krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za neki drugi rad na bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Studentica

U Puli 11. rujna 2024.

IZJAVA O KORIŠTENJU AUTORSKOG DJELA

Ja, Tamara Barić, dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, nositelju prava korištenja, da moj završni rad pod nazivom „Stari grad Čakovec“ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli 11. rujna 2024.

Potpis _____

Sadržaj

Uvod	1
1. Glavni grad Međimurja, Čakovec	3
1.1. Dolazak Hrvata na prostor Međimurja	4
1.2. Povijest Međimurja i razvoj	4
2. Kompleks stari grad Čakovec kroz vladavinu različitih vladara	7
2.1. Dinastija Arpadovića na hrvatsko-ugarskom prijestolju; čakovečka era	7
2.2. Čakovec za vrijeme Anžuvina	8
2.3. Razdoblje vladavine različitih kraljeva	8
2.4. Obitelj Zrinski u Međimurju	10
2.4.1. Nikola Zrinski IV. Sigetski.....	13
2.4.2. Juraj IV. Zrinski	18
2.4.3. Nikola VII. i Petar IV.	19
2.5. Vlasnici čakovečkog vlastelinstva, grofovi Althan	20
2.6. Grofovi Feštetić u Čakovcu.....	21
3. Valorizacija staroga grada Čakovca	22
3.1. Stari grad Čakovec, srce tradicije i identitet Međimurja	22
3.2. Rekonstrukcija i revitalizacija staroga grada Čakovca.....	22
3.3. Međimurskom kuhinjom do prepoznatljivog kulturnog centra	26
3.4. Serijal o Čakovcu	28
Zaključak	30
Popis literature	32
Popis ilustracija	34
Sažetak	35
Summary	36

Uvod

Tema ovog završnog rada je stari grad Čakovec, poznat kao kompleks Zrinskih, a rad se bavi analizom kulturne baštine staroga grada Čakovca. Grad Čakovec nalazi se u sjevernoj Hrvatskoj te je upravno, gospodarsko i kulturno središte Međimurske županije. Međimurje je povijesno-geografski naziv za sjeverozapadni dio Republike Hrvatske, rijeke Mura i Drava su djelomično prirodne granice prema Sloveniji, te Varaždinskoj i Koprivničko-križevačkoj županiji, a nalazi se na dodiru dviju velikih reljefnih cjelina, odnosno Panonske nizine i Alpa.

Stari grad Čakovec sastoji se od vanjskih obrambenih zidina, bastiona, koji čine tlocrtno peterokutni oblik, a većinom su izgrađeni u 16. i 17. stoljeću, odnosno u vrijeme osmanske opasnosti kada su grad držali Zrinski. Bastioni nisu izgrađeni od zemlje već od opeke, što je rijetkost u Hrvatskoj. Monumentalne zidine, mjestimično široke nekoliko metara, uokviruju vanjsko dvorište, ono razdvaja zidine i palaču koja je središnji objekt fortifikacijskog-smještajnog kompleksa. Izvan zidina postojali su opkopi ispunjeni vodom iz rijeke Trnave, prestankom osmanske opasnosti opkopi s vremenom gube formu i suše se, još samo nekoliko godina kasnije postojalo je jedno jezero na sjevernoj strani utvrde. U stari grad ulazilo se sa sjeverne strane preko dugog drvenog mosta koji je vodio do glavne kule, a danas je drveni most zamijenjen kamenim. Čakovečki stari grad smješten je u održavanome parku bujne flore i raznih spomenika, kipova, bista i spomen obilježja, a park nosi ime po najuglednijim gospodarima, „Perivoj Zrinskih“.¹

Hipoteza rada je: „Valorizacija Starog grada Čakovca igra ključnu ulogu u očuvanju kulturne baštine i značajno pridonosi razvoju turizma u regiji, čime posredno potiče gospodarski rast i jača identitet lokalne zajednice“.

Ovaj rad bavi se Starim gradom Čakovcom kao centrom Međimurja koji se radi značajnog utjecaja obitelji Zrinski također naziva i Stari grad Zrinskih. Zbog što boljega razumijevanja Stari grad biti će raščlanjen i proučen kroz sve promjene u prošlosti koje rezultiraju današnjom titulom.

¹ AVDAGIĆ, R., KEKEZ, H., ŽAGAR, D. (2022.), „Najljepši hrvatski dvorci i utvrde“, Mozaik knjiga d.o.o., Zagreb, str. 34.-39.

Cilj istraživanja je analizirati ključne elemente koji će nas uvesti u razumijevanje povijesti kompleksa i grada kako bismo shvatili temelje, prednosti i nedostatke Staroga Grada kao kulturno-povijesnog spomenika. Svrha rada je uočiti ključne elemente, povezati teoriju s praksom i obraditi konkretni primjer.

Rad se sastoji od triju poglavlja te uvoda i zaključka. U ovom završnom radu detaljno će se razraditi struktura i povijesni razvoj Čakovca, s posebnim fokusom na kompleks Staroga grada Čakovca i njegovu valorizaciju. Rad započinje uvodom, u kojem će se predstaviti osnovni ciljevi rada i metodologija istraživanja. U prvom poglavlju pod nazivom „Glavni grad Međimurja, Čakovec“, razmotrit će se ključne informacije o Čakovcu kao središtu Međimurske županije. U drugom poglavlju koje se bavi Kompleksom stari grad Čakovec kroz vladavinu različitih vladara, istražiti će se promjene i utjecaji različitih vladarskih dinastija na razvoj kompleksa. Treće poglavlje „Valorizacija Staroga grada Čakovca“ pružit će analizu trenutnog stanja i značaja Staroga grada u kontekstu očuvanja kulturne baštine i razvoja turizma. Na kraju, zaključak će sumirati glavne nalaze istraživanja, evaluirati doprinos valorizacije Staroga grada u očuvanju kulturne baštine i poticaju turizma te ponuditi preporuke za buduće aktivnosti i istraživanja.

1. Glavni grad Međimurja, Čakovec

Čakovec je upravno, gospodarsko i kulturno središte Međimurja, Čakovec ima izniman značaj za cijelu regiju. S populacijom od preko 27.000 stanovnika te s otprilike jednakim brojem stanovnika u okolnim naseljima koja administrativno pripadaju Gradu Čakovcu², ovaj grad je centar života i aktivnosti u Međimurju. Bogata povijest Čakovca i okolice pomno se čuva u Muzeju Međimurja Čakovec, smještenom u Starom gradu Zrinskih, koji je simbol kulturne baštine ovog kraja.

Slika 1. Stari grad Čakovec i Čakovec u pozadini

IZVOR: Muzej Međimurja Čakovec, Stari grad Čakovec: https://mmc.hr/starigrad_hr.html (17. kolovoza 2024.)

Grad Čakovec također se može pohvaliti i drugim značajnim kulturnim institucijama poput Knjižnice „Nikola Zrinski" te Centra za kulturu, koji obogaćuju kulturni život grada kroz razne filmske, glazbene i kazališne predstave, kao i likovne izložbe. Poznat po svojoj

² Državni zavod za statistiku, Objavljeni konačni rezultati Popisa 2021., <https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270> (12. kolovoza 2024.).

gostoljubivosti i europskom duhu, Čakovec nudi raznoliku trgovačku, ugostiteljsku te sportsko-rekreativnu ponudu. Iako je Čakovec nekoć bio poznat po razvijenoj tekstilnoj industriji, koja i danas ima svoju važnost, njegova prepoznatljivost također uključuje graditeljstvo, grafičku i tiskarsku djelatnost, metaloprerađivačku proizvodnju, strojogradnju te prehrambenu industriju. S razvojem suvremenog tržišta, u gradu dobivaju na značaju i nove industrije poput prerade plastičnih masa, informatike i malog poduzetništva, čime Čakovec nastavlja biti dinamičan i progresivan centar regije.

1.1. Dolazak Hrvata na prostor Međimurja

Hrvati su u Međimurje došli oko 600. godine s Karpata, a u početku je na teritoriju bilo mnogo plemena u kojemu bi svatko imao svojega župana. Nastankom rata birao bi se zajednički predstavnik, odnosno ban, radi lakšega vodstva prema neprijatelju, a ako bi taj ban zadržao prevlast nad županijama nakon rata nastala bi mala država. Tako je tijekom sedmog i osmog stoljeća postojalo više banovina u Hrvatskoj, sve do 790. godine kada postoje Posavska i Dalmatinska. Međimurje se smjestilo u Posavsku koja se prostirala od rijeke Kupe i Save, do Mure, Drave i Dunava, a upravo između Mure i Drave smjestilo se Međimurje.³

1.2. Povijest Međimurja i razvoj

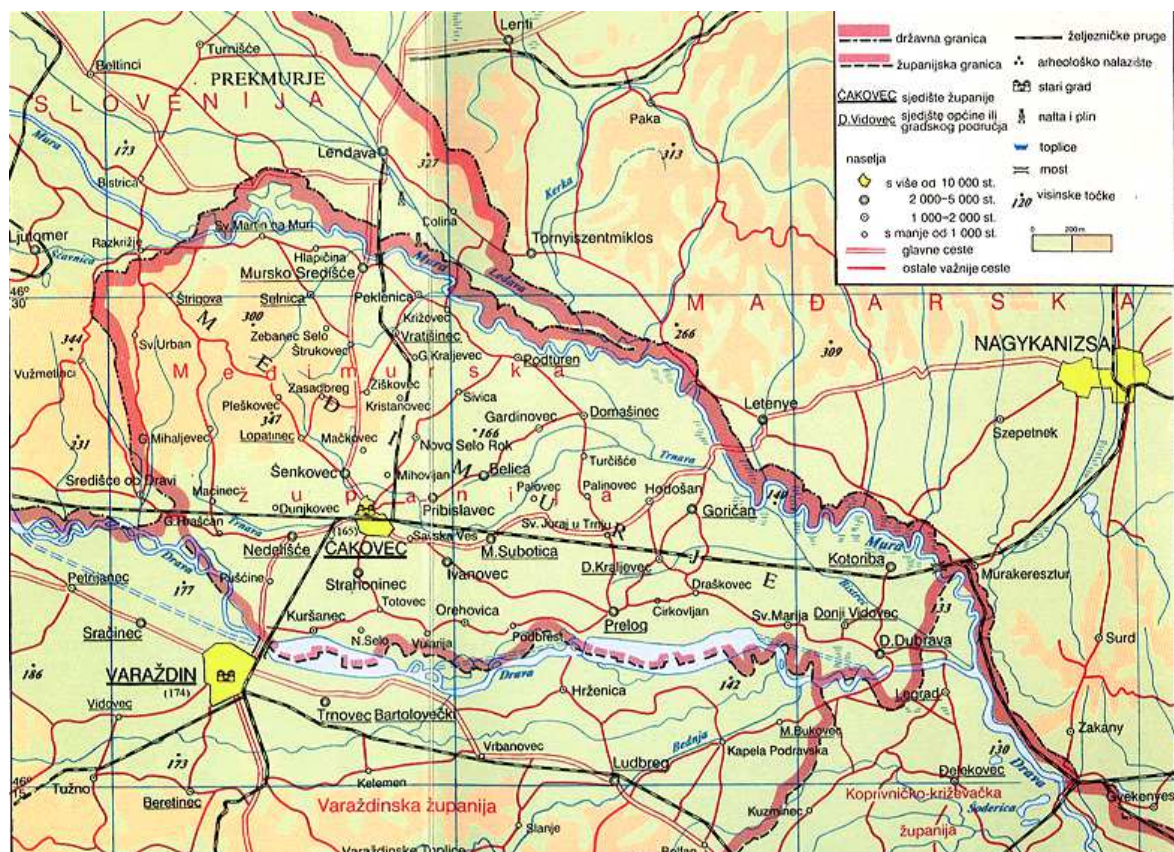
Najstarija povelja o Međimurju pisana je 1226. u Zagrebu te se i danas čuva u arhivu zagrebačkoga kaptola. Dakle, tom poveljom vojvoda Bela IV. oduzima Mutimiru Mutimiroviću imanja Otok i Bisticu.⁴ Mutimir je kaznu zaslužio jer je načinio veliku štetu plemiću Pavlu i iskopao mu oči, Pavlov brat Egidija prijavio je težak zločin te su stoga on i Mutimir pozvani pred sud, Mutimir se nije odazvao pozivu, niti je poslao zamjenika. Stoga je Bela IV. kaznio Mutimira s 200 srebrnih maraka, što je u ono vrijeme bio ogroman iznos, kasnije je svota spuštena na 150 maraka koje su trebale biti isplaćene do Božića 1225., kako svotu nije bilo moguće isplatiti odgođeno je do Uskrsa 1226. Svota ni tada nije bila isplaćena te su Mutimiru oduzeti Otok i Bistrica.⁵

³ HORVAT, R. (1944.), „Poviest Međimurja“, Zagreb, Prosvjetno-poviestno društvo „Hrvatski Rodoljub“, str. 3.

⁴ MATOTEK, V., (2003.), „Pregled povijesti Međimurja“, Povijesno društvo Međimurske županije, Čakovec, str. 49. – 79.

⁵ HORVAT, R. (1944.), „Poviest Međimurja“, Zagreb, Prosvjetno-poviestno društvo „Hrvatski Rodoljub“, str. 3.

Slika 2. Glavne teritorijalne odrednice Međimurja

IZVOR: Muralist, Hrvatska kulturna baština, Dan oslobođenja Međimurja: <https://muralist.hr/politika/dan-oslobođenja-medimurja-od-mađarske-okupacije-pocetak-je-genocida-nad-medimurkama-i-medimurcima/> (17. kolovoza 2024.)

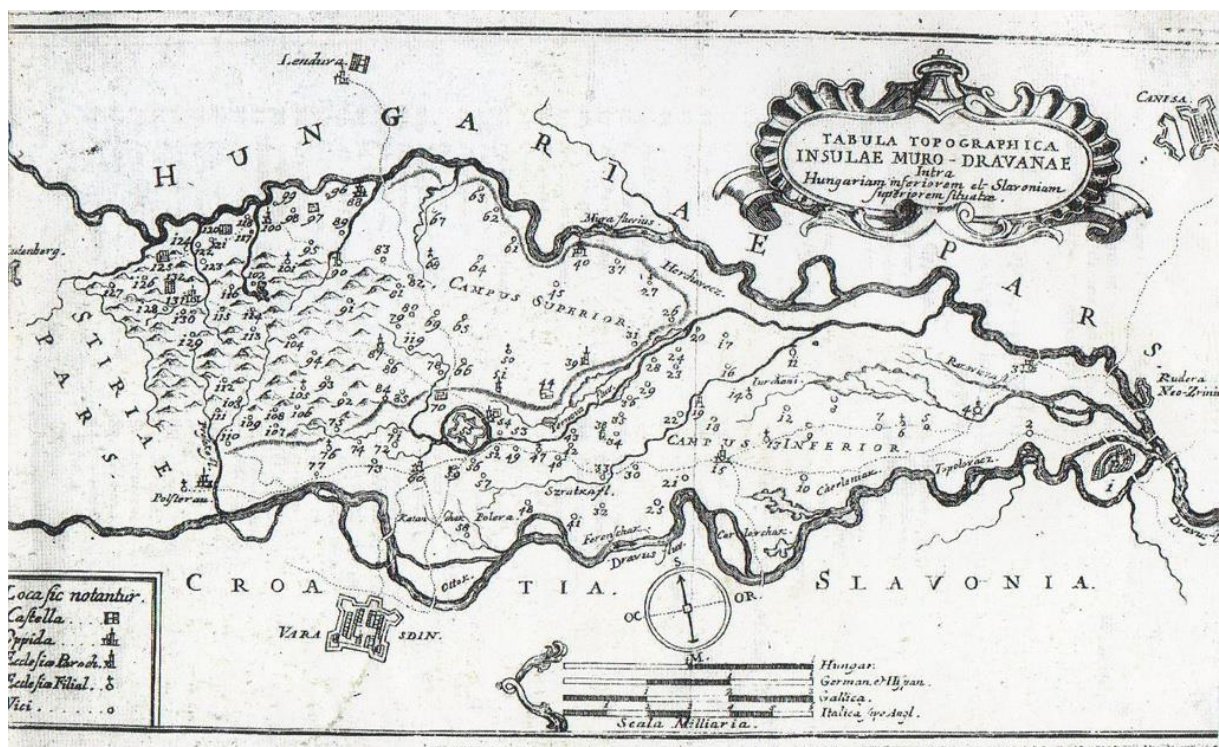
Područje Međimurja zajednica je mnogih različitih kultura i naroda i najgušće je naseljeni kraj Republike Hrvatske. Međimurje kroz povijest spominje se u mnogim izvorima nazivima, najstariji naziv je iz 13. stoljeća kada se Međimurje spominje kao „Insula inter Muram et Dravam“ na latinskome, zatim „Insula Muro Dravana, Muraköz na mađarskome, „Murinsel“ na njemačkome te na hrvatskome za vrijeme Zrinskih prvi se put spominje u pismima u 16. i 17. stoljeću kao „Mejumurje“ i „Međimorje“, što su sve sinonimi za otok u ovom slučaju između Mure i Drave. Gotovo čitavu povijest bilo je sastavni dio mađarske županije Zala, unatoč silnoj mađarizaciji ono je u nacionalnome smislu najkompaktniji hrvatski kraj, gdje živi preko 90% Hrvata.⁶ Međimurje određuje kajkavsko narječje, a ono je nastalo konstantnim prodorima Mađara. Kako je sveti Metod prolazio Međimurjem i bio biskup u Panoniji, misa se održavala na slavenskome jeziku, Mađari su napadali Ugarsku, a Ugri i Slaveni su pobjegli

⁶ KALŠAN, V. (2006.), „Međimurska povijest“, Čakovec: Tiskarnica Ritonja, str. 9.-10.

u sjevernu Hrvatsku, s vremenom su se stopili u jedan narod te je tako nastalo kajkavsko narječje.

Na temelju povijesne i književne leksikografske građe te leksičke i morfološke analize, možemo zaključiti da je današnjem toponimu Međimurje prethodio naziv „Međimorje“, što je prevedenica latinskog „Insula“ i ima dvojako objašnjenje. Prvo je geografsko objašnjenje, kao otok između Mure i Drave „med dvema vodami“, odnosno između dviju voda, a drugo objašnjenje ima preneseno značenje kao „otok“ koji je odvojen od Mađara, s obzirom da je kroz povijest često mijenjalo države, a zaslugom Crkve Županija nije slijedila pravi tijek zbivanja u Banskoj Hrvatskoj i nismo bili mađarizirani.

Slika 3. Insula Inter Muram et Dravam

IZVOR: Međimurje.info, Međimurje kroz povijest: <https://medimurje.info/wp/medimurje-kroz-povijest/> (19. kolovoza 2024.)

2. Kompleks stari grad Čakovec kroz vladavinu različitih vladara

Najraniji nalazi u Čakovcu i okolici datiraju se u eneolitik, odnosno bakreno doba, kada je pronađena zemunica te zatim slučajni nalazi kamenih kalupa za lijevanje bronce i šuplje sjekire iz brončanoga doba. Čakovec je nekada bio šumovito i močvarno područje te se u ispravama spominje kao Csakatura, Chaktornja i Schalatur.⁷

2.1. Dinastija Arpadovića na hrvatsko-ugarskom prijestolju; čakovečka era

Obitelj Čak dala je suce i banove te podignula drvenu utvrdu kao promatrački toranj okružen jarkom i vodom iz rijeke Trnave, a toranj je imao značaj utvrde, odnosno „castruma“. Tijekom stoljeća građa je bila zamijenjena kamenom i opekom u gotičkom stilu koji je izvjestan za 13. stoljeće, a kasnije je izmijenjen u renesansnom i baroknom stilu te je takav i danas. Najstarije isprave datiraju se u 13. stoljeće i vezane su uz obitelj Čak, a 1333. Karlo Robert Anžuvinac spominje Čakovec kao utvrđeni grad.⁸

Grofovi Čakić ističu se među međimurskim vlastelinima i zaslužni su za naziv grada Čakovca, najstariji je Čak, a njegovi sinovi Stjepan i Dmitar bili su od iznimne važnosti. Stjepan Čakić nalazio se na kraljevskom dvoru u različitim ulogama, poput peharnika i kraljeva konjušnika te ga je 1243. kralj Bela IV. imenovao banom severinskim. Banovina se nalazila u Rumunjskoj i služila je za obranu od Ugarske i Hrvatske od tatarskih prodora iz Rusije. Dmitar Čakić bio je varaždinski župan i dostojanstvenik dvora, proglašen je i vrhovnim sucem za čitavu Ugarsku. Brinuo se za kraljevu riznicu, ubirao kraljeve dohotke i postao hrvatskim banom 1264., a 1266. sagradio je promatrački toranj okružen jarkom i dao mu značaj tvrđave u svrhu obrane. Upravo je tako i nastao dokument koji povezuje ime Csaki s nazivom grada „Csaka-Tornya“, a unatoč raznim teorijama o značenju riječi „Tornya“ u toponimu, većina povjesničara smatra da taj naziv označava toranj. Obitelj Čakić u srodstvu je s obitelji Buzad koja se nalazila u Čakovcu, u 13. stoljeću naziv po grofovima i obiteljima dobivaju mnoga mjesta, obitelj „Buzad“ zaslužna je za naziv „Buzovec“, to je željeznička postaja u Čakovcu. Grofovi „Hodoš“ spominju se 1232. i zaslužni su za naziv „Hodošan“,

⁷ KAROLY ZRINYI, „Monografija grada Čakovca“, 1905., Tiskara Tiskara Fülöp Fischel (Sandor Strausz), Čakovec, str. 33.-35.

⁸ KALŠAN, V. (2006.), „Međimurska povijest“, Čakovec: Tiskarnica Ritonja, str. 35.- 36.

1230. spominje se Čuko po kojemu danas postoji selo „Čukovec“, 1213. spominje se „Domoš“, a današnje selo zove se „Domašinec“ te 1245. „Opor“ po kojemu je nastao „Oporovec“.⁹

Čakovec u 13. stoljeću dobivaju i velikaši stranog podrijetla kao što su Gisingi, Lackovići i Ernušti. Čakovec s Međimurjem u 13. stoljeću spada pod Slavoniju, ona je u to vrijeme označavala teritorij sjeverne, odnosno ranije Posavske Hrvatske. Bela IV. dodijelio je imanje u Međimurju grofu Henriku Gisingu koji je inače posjedovao imanja u Ugarskoj kako bi se mogao proglasiti banom Slavonije u razdoblju od 1267. do 1274.

2.2. Čakovec za vrijeme Anžuvina

Nakon smrti Bele IV. (1270.) dolazi do borbe za ugarsko-hrvatsko prijestolje te je dinastiju Arpadovića na hrvatsko-ugarskom prijestolju zamijenila dinastija Anžuvina. Preko rodbinskih veza 1301. napuljski Anžuvinci došli su na prijestolje uz pomoć hrvatskih knezova Šubića Bribirskih, a prvi kralj iz te dinastije bio je Karlo Robert (Karlo I.) u razdoblju od 1301. do 1342. U vrijeme Karla I. datira se prvi povijesni zapis o Čakovcu, u kojemu 1333. spominju Čakovec kao utvrđeni grad.¹⁰

2.3. Razdoblje vladavine različitih kraljeva

Ludovik I. naslijedio je ugarsko-hrvatskog kralja Karla I., Stjepan Lacković bio je od velike pomoći Ludoviku I. te je 1350. dobio Međimurje na dar. Lackovići su postali hrvatski velikaši, 1351. Stjepan Lacković bio je ban Slavonije, Hrvatske i Dalmacije. Međimurje im je pripadalo do 1397., kada je Stjepan ubijen na „Krvavom saboru“ u Križevcima po nalogu tadašnjeg ugarsko-hrvatskog kralja Sigismunda (Žigmunda) Luksemburškog.¹¹

Nakon „Krvavog sabora“ kralj Žigmund je nagradio pristaše te su braća Kanižaj (Nikola, Ivan i Stjepan) dobili Međimurje 1397. Ivan Kanižaj je najpoznatiji od braće, bio je biskup katoličke Crkve u Ugarskoj i dovodio je strance, odnosno Nijemce, Poljake i Čehe u Ugarsku

⁹ MATOTEK, V. (2003.), „Pregled povijesti Međimurja“, Povijesno društvo Međimurske županije, Čakovec, str. 49. – 79.

¹⁰ KALŠAN, V. (2006.), „Međimurska povijest“, Čakovec: Tiskarnica Ritonja, str. 35.- 36.

¹¹ MATOTEK, V. (2003.), „Pregled povijesti Međimurja“, Povijesno društvo Međimurske županije, Čakovec, str. 49. – 79.

i Hrvatsku te im dijelio imanja i časti. Ivan Kanižaj doveo je i Celjske, njemačku obitelj kojoj je kralj Žigmund založio Međimurje za 48 000 dukata, nakon što ga je 1405. oduzeo Kanižajima kako bi pribavio novce za ratovanje. Žigmund nikada nije otkupio Međimurje od Hermana Celjskoga. Celjski su vladali sve do 1456., kada umire i zadnji muški član obitelji, Urlik. Urlikova udovica Katarina prodala je Međimurje i Čakovec 1461. Ivanu Vitovcu, hrvatskome banu, no Matija Korvin, tadašnji ugarsko-hrvatski kralj (1457. – 1490.) nije priznao ugovor i oduzeo je Vitovcu imanja.¹²

Matija Korvin konstantno je trebao novac, na taj način povezan je s Ivanom Ernuštom Hampom kojega 20. studenog 1473. imenuje doživotnim banom Slavonije. Kako bi mogao nositi tu titulu morao je imati posjede u Hrvatskoj, 1473. kupuje Međimurje te je obitelj uzela pridjev Čakovečki. U vrijeme Ivana Ernušta Čakovečkoga Međimurju po prvi put prijete Osmanlije. Godine 1479. Osmanlije su se prodrle u Međimurje, opljačkali su i zapalili Čakovec te se zadržali nekoliko dana, nakon čega su krenuli u smjeru Ptuja i Ljutomera. Ivan Ernušt Čakovečki umro je 1476., imao je sina Ivana koji je naslijedio imanja i časti i sina Sigismunda koji je bio biskup u Pečuhu.¹³ Posljednji Ernušt, Gašpar, umro je 1540. bez nasljednika te je njegov tast Petar Keglović htio zadržati Međimurje. Vojnom akcijom je Keglović istjeran iz Čakovca i Međimurja, a Ernušti nisu ostavili nikakvih tragova u graditeljstvu niti kao banovi.¹⁴

Hrvati su kao kralja odabrali Ferdinanda Habsburškog (1527. – 1564.), u nadi da će braniti Hrvatsku od Osmanlija. Prvi pisani izvori o Međimurju iz 13. stoljeća sadrže podatke o plemstvu na feudalnim posjedima, sredinom 14. stoljeća u vrijeme Lackovića Međimurje je postalo jedinstveni feudalni posjed i ostaje takav do 1848., kada se takav sustav ukida. Gospodar Međimurja je od 1350. živio u čakovečkoj tvrđavi, a brojna plemstva koja su držala posjede ovisila su o njemu. U 15. stoljeću Međimurje je dobro naseljen kraj s velikim selima koja su blizu jedno drugome te je bogato šumama pa je logično da je to najzastupljeniji građevinski materijal, također sklon požarima.¹⁵

¹² MATOTEK, V. (2003.), „Pregled povijesti Međimurja“, Povijesno društvo Međimurske županije, Čakovec, str. 49. – 79.

¹³ KALŠAN, V. (2006.), „Međimurska povijest“, Čakovec: Tiskarnica Ritonja, str. 47.-50.

¹⁴ MATOTEK, V. (2003.), „Pregled povijesti Međimurja“, Povijesno društvo Međimurske županije, Čakovec, str. 49. – 79.

¹⁵ Na i. mj.

Razdoblje različitih kraljeva ne pridonosi nikakvim bitnim graditeljskim zapažanjima na čakovečkoj tvrđavi, s obzirom na konstantne promjene vladara, njihovu nemogućnost zadržavanja posjeda te kreiranja dugoročnih planova u korist Čakovca.

2.4. Obitelj Zrinski u Međimurju

Čakovec se često povezuje s moćnom plemićkom obitelji Zrinski, koji potiču od Šubića Bribirskih. Iz grada Zrina preselili su se jer su njihovi posjedi opustošeni, dok su sjever i Međimurje bili donekle zaštićeni od osmanske opasnosti i vrlo brzo su utvrdu pretvorili u najznačajnije sjedište, odnosno u „stolicu“ Zrinskih te kao stolica postoji do 1770.¹⁶

Slika 4. Čakovec u vrijeme Zrinskih

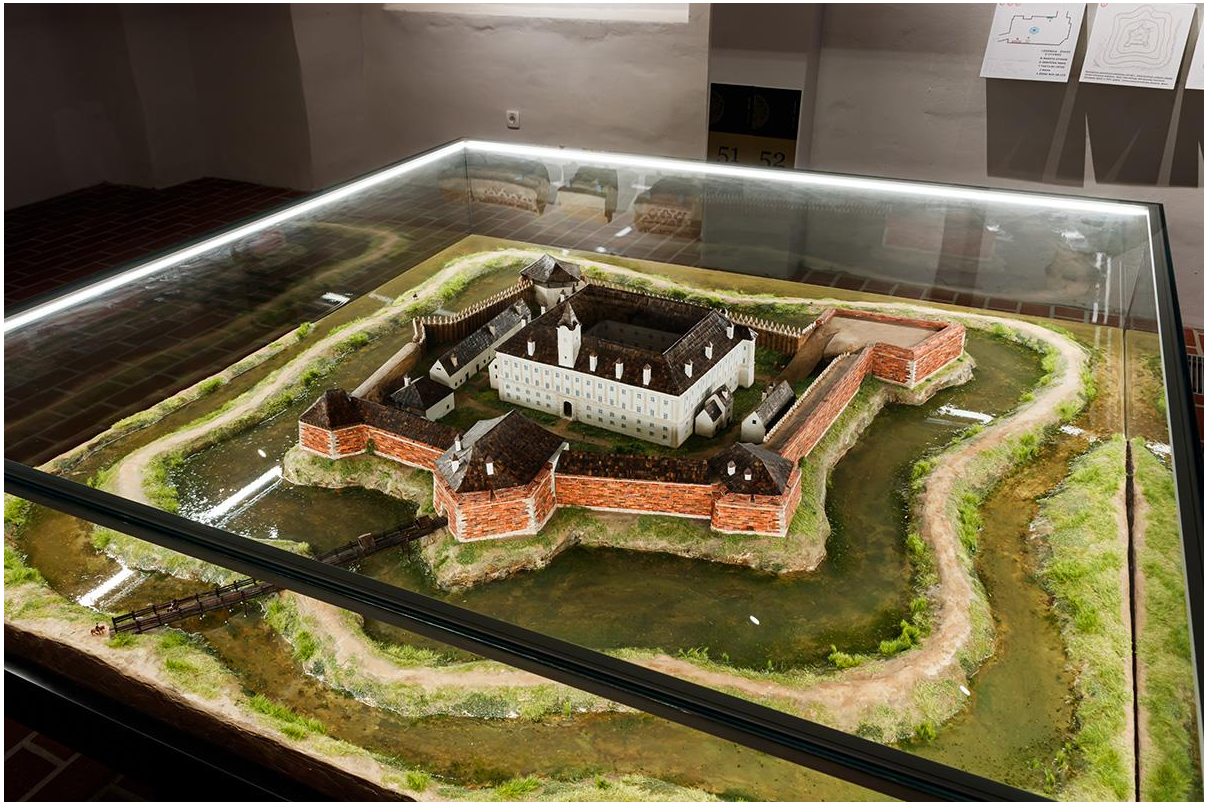
IZVOR: Đurić, Tomislav, Feletar, Dragutin, (1992.), „Stari gradovi, dvorci i crkve sjeverozapadne Hrvatske“, str. 60.

Zrinski su do vlasništva došli na temelju lojalnog služenja domovini i kralju te zbog nevraćenoga duga kralja Ferdinanda. Nikola Zrinski IV. držao je postrojbu od 400 konjanika radi opasnosti od Osmanlija, konjanike je trebao uzdržavati kralj Ferdinand Habsburški koji to nije ostvario, odnosno nije slao novce te je dug dosegao 20 000 forinti. Kralj Ferdinand je 12. ožujka 1546. predao Međimurje s gradovima Čakovec i Štrigovom Nikoli Zrinskome, da

¹⁶ AVDAGIĆ, R., KEKEZ, H., ŽAGAR, D. (2022.), „Najljepši hrvatski dvorci i utvrde“, Mozaik knjiga d.o.o., Zagreb, str. 34.-39.

uživaju posjed do povrata duga kralja Ferdinanda. Kralj Ferdinand nije mogao otplatiti dug te je poveljom 15. travnja 1554. „za vječna vremena“ Nikoli Zrinskom i njegovim nasljednicima dao grad Čakovec i posjed međimurskog vlastelinstva. Zrinski su dobili titulu grofova i novi grb koji se nije mijenjao do propasti roda.¹⁷

Slika 5. Maketa grada Čakovca u vrijeme Zrinskih

IZVOR: Muzej Međimurja Čakovec, Stari grad Čakovec; https://mmc.hr/starigrad_hr.html (19. kolovoza 2024.)

Tijekom pet generacija, Zrinski su gospodarili ovim područjem, a njihova uloga nadilazila je lokalne okvire. Bili su hrvatski banovi, istaknuti ratnici u borbi protiv Osmanlija, graditelji, pjesnici, humanisti te zagovornici znanosti i umjetnosti. Njihovi najpoznatiji članovi, Nikola IV. Zrinski Sigetski i njegov praunuk Nikola VII. Zrinski Čakovečki, postali su europski poznate ličnosti. U nastojanju da zaštite svoje posjede od osmanske prijetnje, Zrinski su na rijeci Muri izgradili složen obrambeni sustav, dok su čakovečki kastrum pretvorili u moćnu

¹⁷ MATOTEK, V. (2003.), „Pregled povijesti Međimurja“, Povijesno društvo Međimurske županije, Čakovec, str. 49. – 79.

renesansnu tvrđavu. Unutar njezinih zidina, izgradili su impresivnu četverokutnu palaču s unutarnjim dvorištem, čime je Čakovec postao središte moći i kulture obitelji Zrinski.¹⁸

Čakovec je 1546. bio utvrđeno mjesto Međimurskoga vlastelinstva, imao je status trgovišta, a značajni dio posjeda bile su livade, pašnjaci, šume i oranice. Obitelj Zrinski upravljala je trgovinom, prometom, proizvodnjom, preradom željeza, srebra, drveća, žitarica i vina te ostalim bogatstvima. Obitelj Zrinski spominje se već u 11. stoljeću pod imenom Šubići Bribirski kao župani Bribira, šireći svoje posjede i političkog utjecaja stekli su ogromnu moć te su u 14. stoljeću postali najmoćnija obitelj srednjovjekovne Hrvatske s banskom vlašću. Ime Zrinski dobili su 1347. kada su u zamjenu za Ostrovicu dobili Zrin.¹⁹ Jakob Tollius, 1660., slao je pismo o Čakovcu, u kojemu govori o unutarnjem uređenju te kako je očaran zbirkom novčića i ordenja, knjižnicom koja posjeduje 404 tiskanih knjiga i 16 rukopisa, riznicom slika s portretima slavni kraljeva i prikazima vojske. Dvorane su bile dekorirane različitim trofejima i oružjima te sivim zastavama koje su oduzeli Turcima. Također spominje i park koji se u to doba prostirao od dvorca do Šenkovca te bio raskošno šetaliste sa skulpturama kraljeva i narodnih heroja. Jacob Tollius u pismu opisuje bogatstvo dvora Zrinskih:

Bijaše [dvorac] veoma sjajan i prostran, izvrsno utvrđen protiv turske sile, gotovo sa svih strana opkoljen močvarom koja je sprječavala potkopavanje. Samo jedan bok koji gleda na polja opire se o čvrsto tlo, te je stoga čvršće obzidan. [...] U trijemovima bijaše obješen turski plijen, lukovi, tobolci, mlatovi, štitovi i drugo oružje te vrste. Njegov je sjaj ipak nadilazio bljesak sablji demeškinja. [...] U predvorjima su se mogle razgledati ovješene zastave koje su označavale uistinu krvavu i bojovnu pobjedu, zarobljene od Turaka i nagrđene obiljem krvi. Ondje su se pokazivale i slike koje su prikazivale grofove hrabre pothvate. [...] bili smo odvedeni u knjižnicu koja mu je bila znamenita i puna svakog obilja knjiga, a odatle u oružarnicu koju je bio opremio više no što se vjerovati može mjedenim mušketama, bombardama, kopljima, sabljama i drugim vrstama oružja. Ovoj se profinjenosti približila nadasve obilna dopuna, otvorena riznica, gdje je uz ostalo vrijedno bilo i obilje starih novaca. Među njima je bio Aleksandar Veliki od zlata i mjedi, bijahu srebrni Otoni, Vitelije, Pescenije Niger, Horacije, Ovidije i mnogi drugi od mjedi čiji su novci rjeđi. Bijahu likovi kraljeva, prvaka i slavni muževa, umanjena i kružna oblika, izrađeni strugalom, kako pretpostavljam. Među ostalim su mi bili pokazani nadasve skladni likovi Martina Luthera i

¹⁸ Muzej Međimurja Čakovec, Stari grad Čakovec: https://mmc.hr/starigrad_hr.html 11. kolovoza 2024.

¹⁹ KALŠAN, V. (2006.), „Međimurska povijest“, Čakovec: Tiskarnica Ritonja, str. 60.

*supruga Katarine. Otišavši odande pošli smo u grofove vrtove čiji sjaj i sklad ne mogu izraziti riječima. Možda ćeš ih dokučiti u mašti, ako sebi predočiš drevne vrtove Alkinojeve.*²⁰

Slika 6. Čakovečka utvrda i perivoj Zrinskih danas

IZVOR: GREENHR, Čakovečki perivoj u zelenom ruhu: <https://green.hr/cakovecki-perivoj-u-zelenom-ruhu-posadeno-51-stablo-668-grmova-8000-trajnica-ali-i-zasijana-nova-trava/> (19. kolovoza 2024.).

2.4.1. Nikola Zrinski IV. Sigetski

Prvi Zrinski koji je stolovao u Međimurju bio je Nikola Zrinski IV. kojega se još naziva Sigetski jer je poginuo u borbi kod Sigeta. Nasljednik je bio sin Juraj VI. kojega nasljeđuje sin Juraj VII. Nakon njih dolazi Nikola VI., sin Nikole IV., koji je umro u mladosti pa ga na

²⁰ Tollius, 2000., str. 154.–155.

kratko razdoblje od dvije godine zamjenjuje brat Juraj VIII. Jurja VIII. Otrovan je 1626. dok je bio žrtva kolere u Požunu te ga je naslijedio Nikola VII., bio je pisac i umro je u šumi u lovu na vepra. Petar III. naslijedio je vlasništvo, no odrubljena mu je glava u Bečkom Novom Mjestu. Adam je bio sin pisca Nikole VII. te je ujedno i zadnji Zrinski koji je vladao Međimurjem, a kada je poginuo u bitci kod Slankamena vlasništvo je prepušteno drugim vladarima.²¹

Slika 7. Nikola Zrinski Sigetski

IZVOR: Muzej Sveti Ivan Zelina, Nikola Zrinski Sigetski i Sigetska bitka: <https://www.muzej-zelina.hr/hr/dogadanja/nikola-zrinski-sigetski-i-sigetska-bitka/> (19. kolovoza 2024.).

Kralj Ferdinand i Nikola Zrinski IV. u Beču su sklopili ugovor prema kojemu se obvezao oduzeti Međimurje s gradovima Čakovec i Štrigova uzurpatoru Petru Kegleviću, što je 1. rujna 1546. uspio ostvariti u trenutku kada je htio pobjeći, otpremio ga je u Beč.²² Knez Nikola IV. Zrinski dao je dograditi srednjovjekovni tvrđi grad u utvrđeni renesansni dvor obranjen bedemima i bastionima, okružen opkopima napunjenima vodom.²³

Nikola Zrinski IV. rodio se 1508. u Zrinu te je nakon smrti brata Ivana 1541. postao nasljednik imanja i posjeda. Dakle, od 1542. do 1557. hrvatski je ban, a zatim do smrti 1566. kapetan Sigeta i zapovjednik Mađarske južno od Dunava. Čakovečku utvrdu je rekonstruirao i

²¹ KAROLY ZRINYI, „Monografija grada Čakovca“, 1905., Tiskara Tiskara Fülöp Fischel (Sandor Strausz), Čakovec, str. 55.

²² KALŠAN, V. (2006.), „Međimurska povijest“, Čakovec: Tiskarnica Ritonja, str. 57.-59.

²³ AVDAGIĆ, R., KEKEZ, H., ŽAGAR, D. (2022.), „Najljepši hrvatski dvorci i utvrde“, Mozaik knjiga d.o.o., Zagreb, str. 34.-39.

započeo je gradnju obrambenog sustava na rijeci Muri. Nikola IV. Zrinski izmijenio je veći dio bedema i pojačao tadašnji sustav utvrđenja na čakovečkoj tvrđavi. Tvrđava je izgrađena s novim tornjem, zidinama i opkopima. Unutarnji prostor tvrđave, radi vlastitih potreba, dao je sazidati u palaču i bogato skladište oružja. Gradnja je bila intenzivna, isprava iz 1559. upućuje na davanje posjeda Šenkovec i Mačkovec pavlinima te su oslobođeni svih obaveza vlastelinima, kako bi se posvetili gradnji čakovečke utvrde, a Nikola je izgradio i obiteljsku grobnicu u pavlinski samostan Sv. Jelene u Šenkovcu 1561., gdje su pokopani članovi Zrinskih.²⁴

Zgrada je monumentalno djelo arhitekture, sa sva četiri krila prostrana i otmjeno oblikovana. Prozorski otvori protežu se kroz cijeli međukat, prvi i drugi kat, oživljavajući i vanjska i dvorišna pročelja. Svaka etaža nosi pečat jedinstvene simetrije, dok prizemlje, manje u odnosu na gornje katove, odiše svojom osobitom funkcionalnošću. Prozori dominiraju vanjskim pročeljima, ali ono što prizemlje izdvaja su vrata koja se otvaraju na dvorišna pročelja, kao i na glavno pročelje zgrade, naglašavajući važnost ulaza i izlaza u svakodnevni ritam života unutar nje.

Slika 8. Pročelje čakovečke palače

IZVOR: Međimurska županija, Nakon riznice Međimurja i palača Starog grada kreće u obnovu: <https://medjimurska-zupanija.hr/> (19. kolovoza 2024.).

²⁴ MATOTEK, V. (2003.), „Pregled povijesti Međimurja“, Povijesno društvo Međimurske županije, Čakovec, str. 49. – 79.

Nikola Zrinski nastojao je učvrstiti i preurediti dvorac, nadgradio je, dakle, dvorac i u potpunosti obnovio unutrašnjost dvorca. Zgrada se prostire na četiri etaže, pažljivo raspoređene između prizemlja, međukata, prvog i drugog kata. Prostorna organizacija svakog kata prati logičan raspored prostorija, gdje se svaka od njih nadovezuje jedna na drugu, a uzduž unutarnjih dvorišnih pročelja proteže se dugi hodnik. Bočna krila, smještena na sjeverozapadnoj i jugoistočnoj strani, posebice su dojmliiva zbog arkadnih otvora koji u visini prizemlja i međukata pružaju pogled na središnji atrij, dodajući osjećaj prostranosti i svjetlosti cijelom prostoru.

Slika 9. Atrij kompleksa Zrinskih u Čakovcu

IZVOR: Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Portal hrvatske tehničke baštine: <https://tehnika.lzmk.hr/cakovec-tvrda/> (19. kolovoza 2024.).

Glavno pročelje zdanja okrenuto je prema sjeveroistoku, a svojom plastičnošću i detaljnom razradom jasno se ističe u odnosu na jednostavnija bočna pročelja. Na spojevima krila, dvorac je dodatno ojačan skošenim kamenim kontraforima, koji naglašavaju njegovu monumentalnost i daju mu čvrstinu. Četiri krila zajedno oblikuju zatvoreni građevni blok, čiji

sklad narušava tek sjeverozapadno krilo, stvarajući dojam dinamičnosti unutar masivne strukture dvorca. U prizemlju glavnog zdanja se nalazi kapela koja sadrži oltarsku sliku s prikazom dvorca u doba Zrinskih.

Dvorac je, građen prema mjerama sigurnosti, ogromna kamena građevina koja nije nastala radi udobnosti već obrane. Bedeme su okruživali jarci puni vode te im je velika prednost bila močvara u kojoj su se nalazili, na kamenim kućama koje su okruživale glavnu zgradu izgrađeni su topovi. Sporedne zgrade podignute su u obliku luka, natovarene četvrtastim ili okruglim tornjevima s stražarnicom na sredini, 1562., nakon što je srušio Čakov toranj, iznad stražarnice dao je izgraditi novi toranj, pokrio ga limom i opskrbio satom i zvonima. Također je dao izgraditi dvostruki pokretni most.

Slika 10. Prikaz bedema, tornja i mosta

IZVOR: Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske, Otvorena Riznica Međimurja – Muzej nematerijalne baštine u Čakovcu; <https://min-kulture.gov.hr/vijesti-8/otvorena-riznica-medjimurja-muzej-nematerijalne-bastine-u-cakovcu/21149> (24. kolovoza 2024.).

Glavna zgrada je sadržavala prizemlje i tri kata, a sjeverno krilo bilo je namijenjeno za jednokatnicu. Dvorac je bio udoban s mnogim dvoranama i oslikanim svodovima. Na prvome se katu nalazila „svečana ili ljetna palača“ s predvorjem u obliku luka namijenjenim za veća okupljanja i svečanosti. U nastavku su se nalazile dvorane i „bakina kuća“ odnosno otmjena kuća s vanjskom pekarnicom. Na drugom katu nalazila se „mala palača“ za uže društvo i manje zabave, a pored nje protezale su se dvorane s kućom i kuhinjom. Prizemlje je bila „dugačka palača“ koja je vjerojatno služila za sastanke, sastojala se od manjih nadsvođenih soba i dvorana u kojima su se nalazila obiteljska pisma, dragulji, knjige i oružje. Tu se također nalazio oslikani svod i „oslikana dvorana“ koja je služila kao kapela te parne komore. Pod zemljom su bila nadsvođena skladišta, komore i dvorska pekarnica.²⁵

Najviše se upotrebljavala blagovaonica koju su s drugim prostorijama povezivali široki hodnici ili trjemovi, ona je pružala udobnost svim stanovnicima. Palača je također imala knjižnicu i „oslikani dućan“. Dvorac je s glavnim i sporednim zgradama te okruglom velikom tržnicom mogao primiti stotine vojnika, mnoge sluge te u prostorijama podruma zarobljenike i osuđenike. Obitelj Zrinski posjedovala je mnogo konja i pasa. Nikola Zrinski poginuo je 1566. u bitci kod Sigeta, a naslijedio ga je sin Juraj VI.

2.4.2. Juraj IV. Zrinski

Juraj IV. Zrinski rodio se u Čakovcu 1549., a umro je 1603. Padom Sigeta posjedi Zrinskih bili su znatno ugroženiji jer se tada Osmanlije šire prema zapadu. Zadatak Jurja bio je spasiti obitelj i opravdati očevu smrt, tako je dovršio izgradnju obrambenog sustava na rijeci Muri. Osmanlije su napali Međimurje u dva navrata, ali ni u jednom nisu napali Čakovec koji je bio utvrđeni. Juraj IV. priznao je 1570. da je protestant i krenuo je proganjati katoličke svećenike, opustošio crkve i doveo protestantske propovjednike. Dobivao je veliku financijsku potporu kralja Rudolfa II., ignorirao je zabranu mučenja katolika kralja Rudolfa i Hrvatsko-slavonskog sabora te je stekao veliku moć. Juraj IV. 29. svibnja 1579. izdaje Povelju kojom utvrđuje privilegije stanovnicima predgrađa čakovečke utvrde i stvara osnove za razvoj Čakovca kao slobodnog trgovišta. Stanovnici su oslobođeni plaćanja poreza, tlake i taksi, a na rad su morali samo ako je grad bio ugrožen od Osmanlija. Vlastelinu su ostale desetina vina, žita i drugih plodova te 127 forinti na godinu, čega građani nisu bili oslobođeni. Takve

²⁵ MATOTEK, V. (2003.), „Pregled povijesti Međimurja“, Povijesno društvo Međimurske županije, Čakovec, str. 49. – 79.

privilegije prouzročile su stalni dolazak novih stanovnika, obrtnika i trgovaca te je Međimurje već u 16. stoljeću imalo 100 sela i oko 3000 kmetskih obitelji te 7 trgovišta. Za vrijeme Jurja IV. izgrađena je najsjevernija zgrada iz niza jednokatnica uz sjeverni zid, služila je za smještaj vojnika te pohranu zaliha ratnog materijala i oružja. Nasuprot tih gospodarskih zgrada nalazi se rezidencija Zrinskih. Obnovu su u to vrijeme vodili Talijani, koji su bili vojni inženjeri te su u tom stilu obnavljali stare tvrđave. U monografiji Nataše Štefanec spominje se šafranov vrt jer je Katarina Zrinski slala šafrane članovima obitelji Zrinski. Nikola VI. i Juraj V. su sinovi Jurja IV. koji nasljeđuju Čakovec, no iz njihovog vremena nema značajnih zapisa o stvaralaštvu na utvrđi.²⁶

2.4.3. Nikola VII. i Petar IV.

Nikola VII. (1620.-1664.) i Petar IV. (1621.-1671.) sinovi su Jurja V. Zrinskog i najpoznatiji članovi obitelji, iz njihovog vremena potječu prikazi Čakovca i najznačajniji opisi sklopa i opreme. Petar IV. označava kraj vladavine Zrinskih jer je za njegovo vrijeme obitelj izgubila sve posjede radi Zrinsko-frankopanske urote. Dana 30. travnja 1671. u Wiener Neustadtu zabilježen je tragičan kraj dvojice posljednjih pripadnika dviju najuglednijih hrvatskih velikaških obitelji. Tog dana, točno „o dezeti ore“ odnosno u deset sati, na pogubljenju zbog izdaje prema svojem vrhovnom vladaru, caru Leopoldu I., dekapitirani su Fran Krsto Frankopan i Petar Zrinski. Ova egzekucija označila je kraj jedne epohe u hrvatskoj povijesti. Smaknuće je bilo jasna politička poruka: s padom glave, ostatak pobunjeničkog tijela gubi svoj život i snagu. Smrt Zrinskog i Frankopana nije samo ugasila dva plemićka života, već je simbolizirala slom nade za slobodu i otpor habsburškom apsolutizmu.²⁷

²⁶ MATOTEK, V. (2003.), „Pregled povijesti Međimurja“, Povijesno društvo Međimurske županije, Čakovec, str. 49. – 79.

²⁷ KALŠAN, V. (2006.), „Međimurska povijest“, Čakovec: Tiskarnica Ritonja, str. 120. - 128.

Slika 11. Skulptura oproštaja Katarine i Petra Zrinskoga, odlazak u Bečko Novo Mjesto

IZVOR: Muzej Međimurja Čakovec, Stari grad Čakovec; https://mmc.hr/starigrad_hr.html (24. kolovoza 2024.).

Nikola VII. Zrinski iskoristio je turske zarobljenike za rekonstrukciju utvrde, rekonstrukcija se provodila jer nije u potpunosti poštivala sigurnosne standarde. Rezidencija je obnavljana u dva navrata, u prvoj fazi dograđeno je jugoistočno krilo te je izjednačena visina svih krila, u drugoj fazi su bočna krila proširena na unutarnjoj strani izgradnjom novih trjemova te su oblikovana tri stubišta. Promjene su vidljive usporedbom crteža, može se vidjeti da je izgrađeni zapadni bastion, izgrađeni su novi stanovi za vojnike, no radovi nisu u potpunosti dovršeni radi smrti Nikole VII. 1664.²⁸

2.5. Vlasnici čakovečkog vlastelinstva, grofovi Althan

Nakon sloma zrinsko-frankopanskog ustanka 1670. čakovečko je vlastelinstvo došlo pod upravu Kraljevske komore, potom raznih zakupnika, a 1719. dobili su ga češki grofovi Althan. Novi su vlasnici grad zatekli u žalosnom stanju, a snažan potres koji je 1738. zadesio

²⁸ KALŠAN, V. (2006.), Međimurska povijest, Čakovec: Tiskarnica Ritonja, str. 216.

Međimurje gotovo je srušio tvrđavu i palaču. Althani obnavljaju i rekonstruiraju kompleks: palači je dograđen drugi kat, a stari toranj iznad ulaza u palaču je zbog dotrajalosti porušen te je izgrađen novi iznad ulaza u tvrđavu.²⁹

Althani Čakovečko vlastelinstvo i Stari grad prodaju 1791. grofovima Feštetić. To je vrijeme sloma feudalnog sustava i ubrzane kapitalizacije vlastelinstva.

2.6. Grofovi Feštetić u Čakovcu

Nakon što su grofovi Althani 1791. prodali Čakovečko vlastelinstvo i Stari grad grofovima Feštetićima, započelo je razdoblje značajnih promjena i prilagodbi u skladu s društvenim i gospodarskim promjenama tog vremena. Slom feudalnog sustava i ubrzana kapitalizacija vlastelinstva doveli su do novih funkcionalnih prilagodbi u Starom gradu, koji je postao središte različitih institucija. Tako je 1855. u Starom gradu otvorena šećerana, a 1871. u njegove su prostore smješteni Kotarski i Okružni sud te Građanska škola. Od 1878. u Starom gradu djeluje i Učiteljska škola, dodatno naglašavajući njegovu ulogu u obrazovanju i pravosuđu.

Grof Eugen Feštetić 1923. prodao je Čakovečko vlastelinstvo i Stari grad zagrebačkoj tvrtki za promet drvom „Slavonija d. d.“, koja ga je 1933. preprodala čakovečkom udruženju obrtnika. Tijekom mađarske okupacije, Stari grad služio je kao sjedište represivnih organa okupacijske vlasti. Nakon završetka Drugog svjetskog rata, 1946., u Starom gradu otvorena je Ekonomska škola i đачki dom, a od 1954. Stari grad postaje vlasništvo Muzeja Međimurja Čakovec, čime se njegova povijesna i kulturna uloga u regiji dodatno učvršćuje.³⁰

²⁹ KALŠAN, V. (2006.), „Međimurska povijest“, Čakovec: Tiskarnica Ritonja, str. 162.-174.

³⁰ Isto, str. 195.-196.

3. Valorizacija staroga grada Čakovca

Tema ovog poglavlja je predstavljanje turističkog potencijala koji ima Stari grad Čakovec, odnosno na konkretan način opisat će se način valoriziranja, kako bi imao ne samo povijesnu već i turističku svrhu. Valorizacijom Staroga grada Čakovca očuvat će se autentičnost koja je temelj turizma i znatiželje turista i istaknut će se kulturna baština kako bi Čakovec postao atraktivna destinacija za turizam i kulturnu razmjenu. Cilj je očuvati prošlost i pružiti novu svrhu suvremenom društvu, odnosno preobraziti grad u živi kulturni centar.

3.1. Stari grad Čakovec, srce tradicije i identitet Međimurja

Čakovečki Stari grad predstavlja srce tradicije i identiteta Međimurja. Kao spomenik nulte kategorije i kulturno dobro od nacionalnog značaja, ovaj povijesni kompleks čuva bogatu baštinu regije. Danas, unutar zidina Staroga grada smješten je zavičajni Muzej Međimurja, koji čuva gotovo 19 tisuća predmeta raspoređenih u 51 zbirku. Stalni postav muzeja omogućava posjetiteljima uvid u povijest i kulturnu raznolikost Međimurja, pružajući uvid u prošlost i tradiciju ovog kraja. Ova institucija ne samo da štiti vrijedne artefakte, već i aktivno pridonosi očuvanju i promociji međimurskog identiteta kroz razne edukativne i kulturne programe. Očuvanje Staroga grada podrazumijeva zaštitu prostorija i itinerara. Starogradska utvrda u Čakovcu, poznata kao Stari grad Čakovec, jedno je od najvažnijih kulturno-povijesnih spomenika u Međimurskoj županiji.³¹

3.2. Rekonstrukcija i revitalizacija Staroga grada Čakovca

Tijekom srpnja 2021. Stari grad je dobio novu dimenziju s otvorenjem „Riznice Međimurja“, muzejske jedinice koja zauzima dodatnih 2400 m². Moderna jedinica ima ključnu ulogu u očuvanju, interpretaciji i promociji međimurske kulturne baštine, obuhvaćajući bogatu tradiciju, usmenu predaju te specifična znanja i vještine lokalnog stanovništva. Muzejski postav „Riznice Međimurja“ rezultat je projekta „Rekonstrukcija i revitalizacija fortifikacije Staroga grada Čakovec u Muzej nematerijalne baštine“. Ovaj projekt predstavlja najznačajnije financijsko ulaganje u kulturnu baštinu Međimurske županije, s ukupnom vrijednošću od 40.802.742,56 HRK. Projekt je sufinanciran iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR)

³¹ HORVAT, A. (2010.), „Spomenici arhitekture i likovnih umjetnosti u Međimurju“, Ogranak Matice hrvatske u Čakovcu, Čakovec, str. 25.-48.

u okviru operativnog programa „Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.“, pri čemu je 85% sredstava osigurano iz EU fonda, dok je preostalih 15% financirala Međimurska županija. Jedan od ključnih aspekata projekta bio je provođenje potpune građevinske obnove i statičke sanacije fortifikacije i bedema Staroga grada. Ovo je bilo osobito značajno s obzirom na nedavne potrese koji su zahvatili područje, pri čemu je sanacija pokazala svoju neprocjenjivu vrijednost u zaštiti spomenika. Time je osigurana dugoročna stabilnost i očuvanje ovog povijesnog objekta. Provedba projekta, koja je trajala od 1. svibnja 2017. do 30. lipnja 2021., zahtijevala je suradnju više institucija, uključujući Javnu ustanovu za razvoj Međimurske županije REDEA-u, Muzej Međimurja Čakovec i Turističku zajednicu Međimurske županije. Ovaj projekt ne samo da je značajno pridonio očuvanju kulturne baštine, već je i postavio temelje za daljnji razvoj kulturnog turizma u regiji, čime se dodatno valorizira Stari grad Čakovec kao ključna turistička destinacija u sjeverozapadnoj Hrvatskoj.³²

Obnova Staroga grada Čakovca predstavlja značajan korak u očuvanju i unapređenju kulturne baštine Međimurja. Kroz projekt rekonstrukcije i revitalizacije fortifikacije na površini od 2.426 m², Stari grad je vratio svoj povijesni sjaj, čime je oživljen jedan od ključnih simbola regije. Posebice je vrijedna obnova faksimila srušene barokne zgrade iz 18. stoljeća na površini od 764 m², koja pridonosi autentičnosti i povijesnoj vrijednosti cijelog kompleksa.

³² Muzej nematerijalne baštine: „Riznica Međimurja“, Rekonstrukcija i revitalizacija fortifikacije Starog grada Čakovec u Muzej nematerijalne baštine: <https://riznica.hr/o-projektu/> 11. kolovoza 2024.

Slika 12. Zgrade prostora muzeja Riznica Međimurja tijekom renovacije

IZVOR: Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske, Otvorena Riznica Međimurja – Muzej nematerijalne baštine u Čakovcu; <https://min-kulture.gov.hr/vijesti-8/otvorena-riznica-medjimurja-muzej-nematerijalne-bastine-u-cakovcu/21149> (24. kolovoza 2024.).

Jedan od najznačajnijih rezultata obnove je osnivanje Muzeja nematerijalne baštine „Riznica Međimurja“. Ovaj muzej, opremljen modernim namještajem, inovativnim tehnološkim rješenjima i bogatim izlošcima, postao je središnje mjesto za očuvanje i prezentaciju nematerijalne kulturne baštine Međimurja. Pored muzeja, kompleks je obogaćen dodatnim komercijalnim sadržajima, uključujući suvenirnicu, caffè bar pod zvonikom te prostore za edukativne aktivnosti poput izložbi, konferencija i radionica. Ovi sadržaji pridonose stvaranju dinamičnog kulturnog centra koji privlači posjetitelje različitih interesa. Posebna pažnja posvećena je prilagođavanju prostora za osobe s invaliditetom, uključujući one sa smanjenom pokretljivošću te slijepu i slabovidne osobe. Implementacijom podiznih platformi, dizala, linija vodilja, višejezičnih opisa postava, kataloga na Brailleovom pismu, audio vodiča i taktilnih mapa, Stari grad Čakovec postao je primjer kako kulturna baština može biti pristupačna svima. Vanjska obnova fortifikacije značajno je povećala ukupnu vrijednost kompleksa, dok je uvođenje novih sadržaja, poput Muzeja nematerijalne baštine, omogućilo

stvaranje novih kulturno-turističkih proizvoda. Ova revitalizacija ne samo da pridonosi očuvanju kulturne baštine, već i obogaćuje kulturnu ponudu Međimurja, stvarajući prostor koji istovremeno čuva povijest i prilagođava se suvremenim potrebama zajednice i posjetitelja.³³

Slika 13. Zgrada muzeja Riznica Međimurja

IZVOR: Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske, Otvorena Riznica Međimurja – Muzej nematerijalne baštine u Čakovcu; <https://min-kulture.gov.hr/vijesti-8/otvorena-riznica-medjimurja-muzej-nematerijalne-bastine-u-cakovcu/21149> (24. kolovoza 2024.).

Kroz ove inicijative, Stari grad Čakovec potvrđuje svoju ulogu kao važan kulturni centar u regiji, omogućavajući lokalnom stanovništvu i turistima da na jedinstven način dožive bogatu povijest i tradiciju Međimurja. Ova valorizacija ne samo da osigurava dugoročno očuvanje baštine, već i doprinosi razvoju kulturnog turizma, što ima šire pozitivne učinke na lokalnu zajednicu i gospodarstvo.

³³ Muzej nematerijalne baštine: „Riznica Međimurja“, Rekonstrukcija i revitalizacija fortifikacije Starog grada Čakovec u Muzej nematerijalne baštine: <https://riznica.hr/o-projektu/> 11. kolovoza 2024.

3.3. Međimurskom kuhinjom do prepoznatljivog kulturnog centra

Kako bi Stari grad Čakovec dosegao svoj puni potencijal kao kulturni centar, ključno je obogatiti njegovu ponudu uvođenjem radionica koje bi privlačile i domicilnu populaciju i turiste. Ove radionice mogu postati središnji element u očuvanju i promicanju autohtonih i praktičnih tradicija, koje su često zanemarene u modernom načinu života. Današnji ubrzani tempo života, uz sve veći nedostatak vremena, novca i znanja, često ljude odvraća od prakticiranja zdravih i jednostavnih navika. Mnogi žive sjedilački život, bilo zbog posla ili umora, što dovodi do sve veće potražnje za promjenom i povratkom osnovama. Upravo ovdje Stari grad Čakovec može ponuditi rješenje.

Nakon renovacije, prostori Staroga grada idealni su za organizaciju radionica koje bi se fokusirale na zdravu prehranu i praktične vještine. Primjerice, organizacija satova kuhanja tradicionalnih jela, kao što su jednostavni, brzi i zdravi obroci koji su se nekada pripremali u međimurskim domovima, može privući mnoge. Međimurska kuhinja ima mnogo specijaliteta koji su poznati samo domicilnom stanovništvu, a za pripremu su uglavnom zaslužne starije generacije.

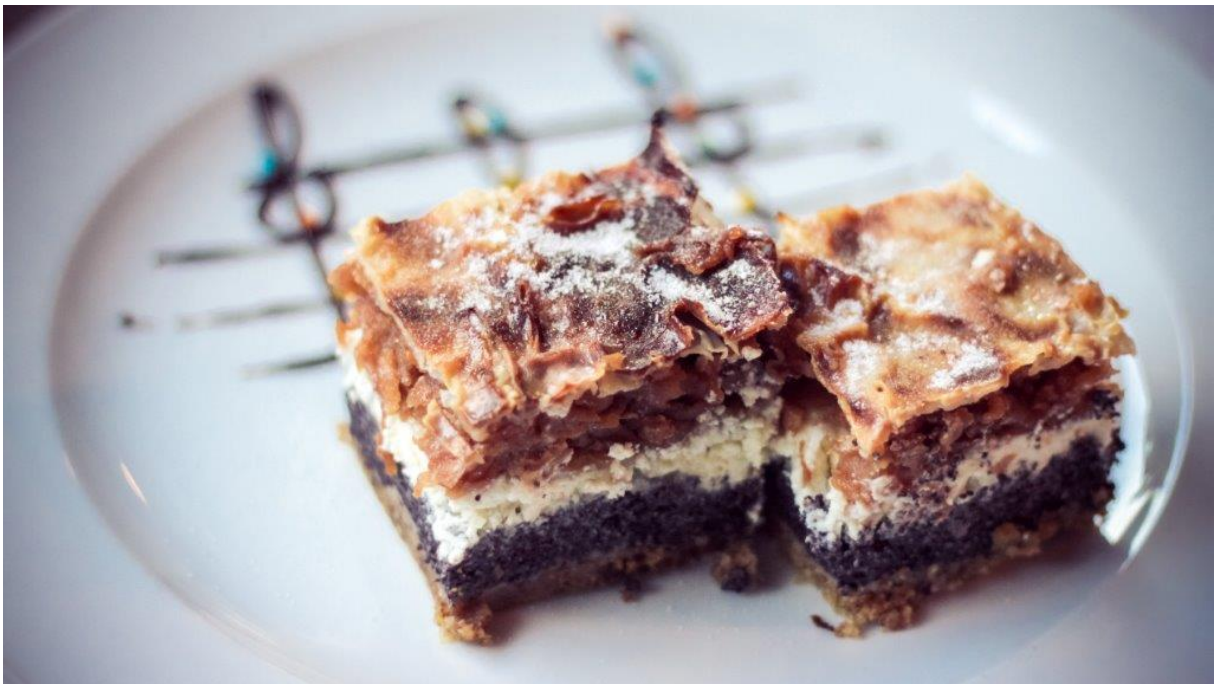
Slika 14. Međimurski specijalitet „Meso z tiblice“

IZVOR: E-Međimurje, Popis 223 najpopularnijih hrvatskih jela; <https://emedimurje.net.hr/vijesti/drustvo/216821/popis-223-najpopularnijih-hrvatskih-jela-medjimurje-ima-jela-koja-su-osvojila-svijet/> (24. kolovoza 2024.).

Međimurska kuhinja, prepoznatljiva po svojoj jednostavnosti i bogatstvu okusa, nudi niz tradicionalnih jela koja odražavaju blizak odnos stanovnika ovog kraja s prirodom. Juhe, poput pretepe juhe i graha s kiselim zeljem, često su temeljene na mlijeku, mesu i raznovrsnom povrću, stvarajući tople i hranjive obroke. Tjestenina i mliječni proizvodi, poput domaćeg turoša, također su neizostavan dio ove kulinarske tradicije. Meso iz tiblice, specijaliteti od peradi i divljači te riba pripremljena na ražnju ili pohana, obogaćuju jelovnik svojom raznolikošću. Salate, začinjene domaćim bučnim uljem, donose svježinu sezonskog povrća, dok zimnice, pripremljene na tradicionalan način, čuvaju okuse jeseni za hladne zimske dane. Kruh od kukuruza, raži i ječma prati gotovo svako jelo, a jednostavni međimurski kolači poput zlevanke, gibanice i štrukli, donose slatki završetak svakog obroka, čuvajući duh prošlih vremena. Oživljavanje prakse pečenja domaćeg kruha, koji je danas rijetkost u modernim kuhinjama, predstavlja spoj tradicije i praktičnosti koji može odjeknuti kod široke publike.

Slika 15. Međimurska gibanica

IZVOR: Donje Međimurja, Međimurski delikatesni putovi; <https://donjemedimurje-edn.eu/medimurski-delikatesni-putovi-2/> (24. kolovoza 2024.)

Primjeri iz zemalja poput Austrije i Njemačke, gdje se njeguje tradicija kroz svakodnevne aktivnosti, mogu poslužiti kao inspiracija za dodatno obogaćivanje ponude Staroga grada. U tim zemljama, primjerice, domaćini i gosti često nose narodne nošnje tijekom svečanosti,

poput krštenja, a popularni su i restorani koji nude autentičnu lokalnu hranu i pića, kao što su „Buschenschank“ restorani u Austriji.

Slika 16. Domaći proizvodi koji se poslužuju u Buschenschank restoranima

IZVOR: Region Graz, Buschenschank Kos; https://www.steiermark.com/de/Region-Graz/Urlaub-planen/Ausflugsziele/Buschenschank-Kos_isd_26689475 (24. kolovoza 2024.).

Uvođenjem sličnih kulturno-gastronomskih sadržaja u Stari grad Čakovec, ovaj centar mogao bi postati ključna destinacija koja ne samo da se bavi očuvanjem i promovira međimursku baštinu, već i potiče zdrave životne navike i povezuje posjetitelje s bogatom tradicijom regije. Ova valorizacija stvorila bi dodanu vrijednost za lokalnu zajednicu i turiste te dugoročno osigurala uspjeh Staroga grada kao središta kulturnog života u Međimurju.

3.4. Serijal o Čakovcu

Čakovec, zajedno s Međimurskom županijom, ističe se kao jedna od vodećih turističkih destinacija u kontinentalnoj Hrvatskoj. Unatoč tom uspjehu, suočava se s izazovom

nedovoljne prepoznatljivosti, kako među domaćim stanovništvom, tako i među stranim posjetiteljima. Rješenje ovog problema moglo bi se postići kroz inovativni pristup u promociji grada, konkretno putem filmskog serijala koji bi na jedinstven način predstavio bogatu povijest Čakovca.

Predloženi serijal bio bi posvećen povijesti Čakovca, prikazujući život vladajućih obitelji i građana kroz stoljeća. Kroz priče koje dublje ulaze u živote plemićkih obitelji, radnje i drame unutar obitelji ispreplitale bi se s važnim povijesnim događajima. Primjerice, serijal bi mogao prikazati obnovu i život unutar kompleksa Zrinskih u njihovo vrijeme, ili scene poput one u kojoj Katarina Zrinski ubire šafrane u vrtu za svoju obitelj dok se njezin muž, Nikola Šubić Zrinski, vraća iz lova. Ovakav pristup omogućio bi gledateljima da dožive povijest grada na emotivan i osoban način, čime bi se stvorila dublja povezanost s destinacijom.

Primjer uspješnog korištenja filmske industrije u promociji destinacije može se vidjeti u filmu „Sissi“ iz 1955., koji je autentično prikazao život austrijske carice Elizabete na stvarnim lokacijama, što je pridonijelo popularizaciji tih mjesta. Sličan efekt postignut je i u Dubrovniku, koji je zahvaljujući snimanju globalno popularne serije „Game of Thrones“ postao još prepoznatljiviji na svjetskoj turističkoj karti. Ovaj pristup, primijenjen na Čakovec, mogao bi značajno povećati njegovu vidljivost i privući nove posjetitelje, pridonoseći daljnjem razvoju turizma u regiji.

Zaključak

Stari grad Čakovec predstavlja izuzetno značajan fortifikacijski kompleks koji je odigrao ključnu ulogu u obrani protiv osmanske opasnosti tijekom 16. i 17. stoljeća. Njegove vanjske zidine i bastioni, jedinstveni po svojoj izgradnji od opeke, svjedoče o iznimnom graditeljskom umijeću tog razdoblja. Monumentalnost zidina, zajedno s centralno smještenom palačom, stvara impresivan dojam, a povijesni drveni most koji je nekad omogućavao pristup tvrđavi zamijenjen je kamenim, čime je očuvana njegova funkcionalnost do današnjih dana. Okružen Perivojem Zrinskih, koji čuva sjećanje na najuglednije gospodare, Stari grad Čakovec ostaje simbol bogate povijesti i kulturne baštine ovog kraja.

Zaključno, obnova i revitalizacija Staroga grada Čakovca kroz projekt „Riznica Međimurja“ ne samo da su sačuvali ovaj važan povijesni spomenik, već su ga i transformirali u dinamičan centar kulturnog i turističkog života regije. S obzirom na proglašenje Međimurja najboljom destinacijom kontinentalne Hrvatske za 2024., Stari grad Čakovec postao je ključna atrakcija koja pridonosi kontinuiranom razvoju turizma³⁴. S bogatom ponudom kulturnih i prirodnih resursa, sportskih aktivnosti, kvalitetne gastronomije te raznolikih sadržaja za posjetitelje svih uzrasta, Međimurje se afirmiralo kao destinacija koja živi turizam tijekom cijele godine, čime se dodatno jača kulturni identitet i gospodarski napredak regije.

Hipoteza rada: „Valorizacija Staroga grada Čakovca igra ključnu ulogu u očuvanju kulturne baštine i značajno pridonosi razvoju turizma u regiji, čime posredno potiče gospodarski rast i jača identitet lokalne zajednice“, proučavanjem je dosadašnjih provođenja akcija u svrhu jačanja Čakovca kao turističke destinacije potvrđena. Čakovec i nakon dosadašnjih uspjeha ima potencijal i prostor za unaprjeđenje turizma u Međimurju te ožvjljenje kulturnog centra u Čakovcu.

Cilj rada je uspješno ostvaren analizom prednosti i izazova vezanih uz Stari grad Čakovec. Ključne prednosti ovog povijesnog kompleksa uključuju kontinuirani rad na unaprjeđenju, nedavno provedenu revitalizaciju i rekonstrukciju, čime je grad ojačao svoju poziciju kao kulturni i turistički centar. Međutim, identificirani su i određeni nedostaci, poput nedovoljne

³⁴ Međimurska županija, „Međimurje proglašeno kao destinacija godine u kontinentalnoj Hrvatskoj: <https://medjimurska-zupanija.hr/2024/04/11/medimurje-odabrano-kao-destinacija-godine-u-kontinentalnoj-hrvatskoj/> (12. kolovoza 2024.).

marketinške strategije, manjka stručnih znanja, korištenja neprikladnih platformi te slabe dostupnosti informacija i obavijesti o događanjima.

Svrha rada bila je prepoznati ključne elemente Staroga grada Čakovca kroz povijesnu analizu različitih vladara, stoljeća i utjecaja koji su oblikovali ovaj kompleks. Obrada konkretnih primjera, poput uvođenja radionica i oživljavanja kulturnog centra unutar Staroga grada, pokazala je kako teorija može biti uspješno povezana s praksom. U kontekstu turizma, Stari grad Čakovec je predstavljen kao temelj turističke atrakcije, dok su dodatne aktivnosti poput biciklističkih staza, vinskih ruta, festivala i drugih događanja integrirane u širu ponudu Čakovca i Međimurja, čineći ga kompleksnim turističkim proizvodom koji privlači posjetitelje i obogaćuje njihovo iskustvo.

Filmski serijal o Čakovcu značajno bi obogatio iskustvo svakog posjetitelja grada. Gledajući serijal, turisti bi dolazili u Čakovec s već formiranim predznanjem povijesti grada, što bi im omogućilo dublje razumijevanje i doživljaj same destinacije. Ova povezanost s povijesnim događajima i likovima unaprijed bi pripremila posjetitelje za istraživanje grada, čineći njihovu posjetu osobnijom i smislenijom. Osim toga, filmski serijal predstavlja izuzetno učinkovitu marketinšku strategiju koja bi mogla značajno unaprijediti pozicioniranje Čakovca na europskoj, a potencijalno i svjetskoj razini. Ovakav projekt ne samo da bi privukao pažnju šire publike, već bi i stvorio novi identitet grada u očima međunarodnih posjetitelja, omogućujući Čakovcu da se istakne kao atraktivna destinacija bogate kulturne baštine. Serijal bi, kroz svoju autentičnost i kvalitetu, mogao postati snažan alat u promociji Čakovca, pridonoseći rastu turizma i prepoznatljivosti grada na globalnoj sceni.

Popis literature

1. Knjige

1. AVDAGIĆ, R., KEKEZ, H., ŽAGAR, D. (2022.), „Najljepši hrvatski dvorci i utvrde“, Mozaik knjiga d.o.o., Zagreb
2. DUIĆ, LJUBICA (1996.), „Čakovec“, Knjigoplastika d.o.o., Čakovec
3. DUIĆ, LJ., KLAIĆ, D., LISJAK, B. (2005.), „Čakovec“, Tiskara Zrinski, 2005.
4. ĐURIĆ, TOMISLAV, FELETAR, DRAGUTIN (1992.), „Stari gradovi, dvorci i crkve sjeverozapadne Hrvatske“, Biblioteka Cvrčak, Koprivnica
5. HORVAT, ANĐELA (2010.), „spomenici arhitekture i likovnih umjetnosti u Međimurju“, Ogranak Matice hrvatske u Čakovcu, Čakovec
6. HORVAT, R. (1944.), „Poviest Međimurja“, Zagreb, Prosvjetno-poviestno društvo „Hrvatski Rodoljub“
7. KALŠAN, V. (2006.), „Međimurska Povijest“, Čakovec: Tiskarnica Ritonja
8. KAROLY ZRINYI (1905.), „Monografija grada Čakovca“, Tiskara *Tiskara Fülöp Fischel* (Sandor Strausz), Čakovec
9. MATOTEK, VIŠNJA (2003.), „Pregled povijesti Međimurja“, Povijesno društvo Međimurske županije, Čakovec

2. Putopis

1. TOLLIUS, JACOB, „Šesto putno pismo Jakova Tolla Preplemenitome i presvijetlome gospodinu Nikoli Witsenu. Gradačko putovanje i gostoprimstvo Zrinskih“, u: *Zrinski i Europa*, ur. Jadranka Damjanov, prevela Bruna Kuntić Makvić. Zagreb: Društvo mađarskih znanstvenika i umjetnika u Hrvatskoj, 2000.

3. Internetski izvori

1. Državni zavod za statistiku, Objavljeni konačni rezultati Popisa 2021., <https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270> (12. kolovoza 2024.).
2. Međimurska županija, „Međimurje proglašeno kao destinacija godine u kontinentalnoj Hrvatskoj: <https://medjimurska-zupanija.hr/2024/04/11/medimurje-odabrano-kao-destinacija-godine-u-kontinentalnoj-hrvatskoj/> (12. kolovoza 2024.).
3. Muzej Međimurja Čakovec, Stari grad Čakovec: https://mmc.hr/starigrad_hr.html (11. kolovoza 2024.).

4. Muzej nematerijalne baštine: „Riznica Međimurja“, Rekonstrukcija i revitalizacija fortifikacije Starog grada Čakovec u Muzej nematerijalne baštine: <https://riznica.hr/o-projektu/> (11. kolovoza 2024.).

Popis ilustracija

Slika 1 Stari grad Čakovec i Čakovec u pozadini	3
Slika 2 Glavne teritorijalne odrednice Međimurja	5
Slika 3 Insula Inter Muram et Dravam	6
Slika 4 Čakovec u vrijeme Zrinskih	10
Slika 5 Maketa grada Čakovca u vrijeme Zrinskih	11
Slika 6 Čakovečka utvrda i perivoj Zrinskih danas	13
Slika 7 Nikola Zrinski Sigtski	14
Slika 8 Pročelje čakovečke palače.....	15
Slika 9 Atrij kompleksa Zrinskih u Čakovcu	16
Slika 10 Prikaz bedema, tornja i mosta	17
Slika 11 Skulptura oprostaja Katarine i Petra Zrinskoga, odlazak u Bečko Novo Mjesto	20
Slika 12 Zgrade prostora muzeja Riznica Međimurja tokom renovacije	24
Slika 13 Zgrada muzeja Riznica Međimurja	25
Slika 14 Međimurski specijalitet „Meso z tiblice“	26
Slika 15 Međimurska gibanica	27
Slika 16 Domaći proizvodi koji se poslužuju u Buschenschank restoranima	28

Sažetak

Rad se bavi analizom Staroga grada Čakovca kao ključnog fortifikacijskog kompleksa s bogatom poviješću, koji je igrao značajnu ulogu u obrani protiv osmanske prijetnje tijekom 16. i 17. stoljeća. Kroz revitalizaciju i projekt „Riznica Međimurja“, Stari grad Čakovec je transformiran u dinamičan centar kulturnog i turističkog života, čime je ojačana njegova pozicija kao jedne od vodećih turističkih atrakcija u Međimurju.

U radu su identificirane prednosti poput kontinuiranog unaprjeđenja i nedavno provedene rekonstrukcije, ali i izazovi poput nedostatka adekvatne marketinške strategije i slabe dostupnosti informacija. Rad također predlaže korištenje prostora Staroga grada Čakovca koji je idealan za organizaciju radionica usmjerenih na zdravu prehranu i praktične vještine, poput kuhanja tradicionalnih međimurskih jela. Uvođenje filmskog serijala o Čakovcu kao inovativnog pristupa promociji grada. Kroz sveobuhvatnu turističku ponudu koja uključuje povijesne, kulturne i sportske aktivnosti, Čakovec se afirmira kao destinacija koja privlači posjetitelje tijekom cijele godine, čime se dodatno jača kulturni identitet i gospodarski razvoj regije.

Ključne riječi: Stari grad Čakovec, plemićke obitelji, Međimurje, turizam, unaprjeđenje turističke ponude, očuvanje kulture

Summary

This study analyses the Old Town of Čakovec as a key fortification complex with a rich history, which played a significant role in the defence against the Ottoman threat during the 16th and 17th centuries. Through revitalization and the "Treasure of Međimurje" project, the Old Town of Čakovec has been transformed into a dynamic center of cultural and tourist life, strengthening its position as one of the leading tourist attractions in Međimurje.

The study identifies advantages such as continuous improvement and recent reconstruction, as well as challenges like the lack of an adequate marketing strategy and limited availability of information. This paper also proposes utilizing the Old Town of Čakovec's space, ideal for organizing workshops focused on healthy nutrition and practical skills, such as cooking traditional Međimurje dishes. It suggests introducing a film series about Čakovec as an innovative approach to promoting the city. With a comprehensive tourist offer that includes historical, cultural, and sports activities, Čakovec is affirmed as a destination that attracts visitors throughout the year, further strengthening the cultural identity and economic development of the region.

Keywords: Old Town of Čakovec, noble families, Međimurje, tourism, improvement of tourist offer, cultural preservation

Maria João Vinković,

Profesorica engleskog i njemačkog jezika i književnosti